

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 197 (2507)

Polstalna plačana v gotovini
Spedizije in abon., post. 1. gr.

TRST, četrtek 20. avgusta 1953

Cena 20 lir

PRIVRŽENCI UBEGLEGA ŠAHU IZVEDLI HRVATSKO RŽHAVNO UDR

Mosadek zbežal iz gorečega stanovanja, njegova usoda pa ni znana - Zun. minister Fahem ubit - Gen. Zahedi je s podporo vojske in verskih fanatikov prevzel oblast - Šah se v Rimu pripravlja na povratek - Večurna bitka za Mosadekovo palačo-300 mrtvih

TEHERAN, 19. — Danes je bil izveden v Iranu nov državni udar. Šah je bil ubit. Mosadekovo palačo so razrušili. Šah se v Rimu pripravlja na povratek. Večurna bitka za Mosadekovo palačo-300 mrtvih.

prenehal sleherni odpor Mosadekovi pristave. Mosadekovo stanovanje so zasedli šahove čete, toda v hiši niso našli nikogar razen trupel ubitih članov Mosadekove telesne straže. Radio je dalje javljalo, da je Mosadek uspel zbežati, in je potrdil, da je bilo med današnjimi spopadi v Teheranu ubitih okoli 300 ljudi.

Po drugih vestih, ki krožijo v Washingtonu, pa so baje pozneje Mosadeka nekateri vojski zajeli in ga odpeljali v kraj, kjer ga čezijo tajno. Mosadek je postal ministriški predsednik 28. aprila 1951 po odstopu Husaina Ale zaradi nasprotij o načinu izvedbe nacionalizacije petrolejske industrije. Mosadek, ki ga je oče sedanega šaha dal aretirati, je bil večkrat član vlade kot finančni in pravosodni minister. Do odkritega spora med Mosadekom in šahom je prišlo 28. februarja, ko je šah sporil, da bo iz zdravstvenih razlogov zapustil Iran za nedolgo čas. Tedaj so monarhisti reagirali in obtožili Mosadeka, da je hotel odstraniti šaha, ki je zaradi tega ostal v državi, in Mosadek se je skupno s svojimi pristavami zatekel v parlament, dokler se mu ni znova posrečilo obvladati položaj.

General Zahedi ima 63 let. Med drugo svetovno vojno so ga zavezniške oblasti aretirale, ko so zasedle Perzijo. Leta 1946 je načeloval vladnim četam v pokrajini Fars, leta 1949 je postal vojaški guverner v Teheranu in načelnik policije. Leta 1951 je bil imenovan za ministra v prvi Mosadekovi vladi, toda kmalu se je spričal z Mosadekom in je po treh tednih odstopil ter postal vrhovni opozicijec. Oktobra 1952 je bil obtožen protivladne zarote, maja letos pa je bil aretiran. Leta 1951 je bil imenovan za ministra v prvi Mosadekovi vladi, toda kmalu se je spričal z Mosadekom in je po treh tednih odstopil ter postal vrhovni opozicijec. Oktobra 1952 je bil obtožen protivladne zarote, maja letos pa je bil aretiran.

Zunanji minister Fahem je imel 40 let. Februarja 1952 je bil imenovan za zunanjega ministra v prvi Mosadekovi vladi, toda kmalu se je spričal z Mosadekom in je po treh tednih odstopil ter postal vrhovni opozicijec. Oktobra 1952 je bil obtožen protivladne zarote, maja letos pa je bil aretiran.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

rusko-iranske pogodbe iz leta 1921 lahko vojaško zasedala Iran, če bi sodila, da je današnji prevrat v škodo njenih interesov v Iranu. Omenjena pogodba daje namreč Rusiji oblast, da upravlja s svojimi četami v notranjosti Irana, zato da izvede vojaške operacije v svojo obrambo.

Iranski delegati v Združenih narodih odklanjajo vsak komentar o dogodkih v Iranu, ki niso dobili uradnih podatkov. Iranski poslanik v Washingtonu pa je izjavil, da ne bo sodeloval v gibanju, ki nasprotuje Mosadeku. Dejal je: »Sprejem sem svoj sklep. Mislim, da Mosadek predstavlja voljo iranskega ljudstva in sem prepričan, da nobena akcija proti njemu ne bi uživala podpore iranskega ljudstva. Prepričan sem, da se vse to, kar se napravi proti Mosadeku, napravi proti Iranu.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

Iranski šah in njegova žena ob prihodu v Rim.

NOV ULTIMAT Lanielove vlade

Dva milijona stavekajočih odločena nadaljevati borbo. Pismo socialistične delegacije predsedniku vlade. Navodila vlade rezidentu v Maroku

PARIZ, 19. — Sindikata kovinarjev socialistične in katoliške sindikalne organizacije sta naročila svojim članom, naj stavkajo v petek in soboto zaradi ponovnih kršitev pravice do stavke.

PARIZ, 19. — Dva milijona stavekajočih je odločeno nadaljevati borbo proti Lanielovi vladi. Položaj se bistveno ni spremenil. Odločnosti stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

Današnji »Combat« piše, da noben ministriški predsednik, ki ključne vojske ne pusti v noben parlament, ki se obdaja z vojaškimi kordoni, se ne more imenovati močnega.

Vlada je imela danes zjutraj novo sejo. Po seji je predstavnik vlade izjavil, da je ta odločena doseči povratek stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

PARIZ, 19. — Dva milijona stavekajočih je odločeno nadaljevati borbo proti Lanielovi vladi. Položaj se bistveno ni spremenil. Odločnosti stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

PARIZ, 19. — Dva milijona stavekajočih je odločeno nadaljevati borbo proti Lanielovi vladi. Položaj se bistveno ni spremenil. Odločnosti stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

PARIZ, 19. — Dva milijona stavekajočih je odločeno nadaljevati borbo proti Lanielovi vladi. Položaj se bistveno ni spremenil. Odločnosti stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

PARIZ, 19. — Dva milijona stavekajočih je odločeno nadaljevati borbo proti Lanielovi vladi. Položaj se bistveno ni spremenil. Odločnosti stavka, ki jo ni omajal noben ukrep Lanielove vlade, ki je okrepila vojaško posadko v Parizu in odredila aretacijo stavkajočih, ki se kljub mobilizacijskemu pozivu niso javili na delo.

Na seji so govorili tudi o položaju v Maroku. Poročilo je podal zunanji minister Bideault, ki je pozneje sprejel generalnega rezidenta Guillaumea in je novinarjem sporočil, da bo ta noč vrnil v Maroko.

Delegacija socialistične stranke, ki jo je včeraj sprejel Laniel, je temu poslala danes pismo, v katerem ponavlja »svoje presenečenje nad stališčem, ki ga je vlada zavzela do zahtev delavstva. Pismo pravi dalje, da socialistična stranka in njena parlamentarna skupina odobrava akcije stavkajočih delavcev.

Na koncu pravi pismo: »Zato, da se napravi konec položaju, v katerem so se znašli delavci, smo zahtevali takojšnje in izredno sklicevanje narodne skupščine. Izvoljeni po ljudstvu morajo prevzeti svojo odgovornost do tega spora, ki bi se mu lahko izognili in omejili njegove posledice, če bi bilo več razumevanja do interesov delavskega sveta.

Tudi glede navodil generalnemu rezidentu v Maroku, da se vladi prišlo do nasprotij in ministri se niso mogli sporazumeti, ker so nekateri izrazili bojazn pred ukrepi, ki bi jih lahko tolmачili kot kršitev pogodbe o protektoratu iz leta 1912. Drugi pa so naklonjeni tezi pač El Ghaoui. Minister za informacije Hugues, ki katoliški novinarjem povedati, kakšno navodila je Bideault dal Guillaumeu, izjavil pa je, da bo Francija odobrila svoje dosedanje stališče in si pridržala »svobodno razsodnjo med sultanom in Ghaouiem v sedanjem položaju.

iz Rabata javljajo medtem, da vlada tam mir. V Oudji, kjer je bilo med zadnjimi nedeljami največ mrtvih, je v veljavni vedno policijska ura. Oblasti pa so uvedle cenzuro nad vestmi iz Maroka.

NOVI DELHI, 19. — Ministriška predsednica Indije in Pakistana sta se danes ponovno razgovorili o Kašmirju. Nov razgovor bosta imela jutri. Za tem bodo objavili uradni poročila o razgovorih.

BEOGRAD, 19. — Danes je zaključila odbojka jugoslovanskega zveznega sveta proučevanje predloga zakona o kazenem postopku. Današnja razprava je bila mnogo živahnjejša in bolj zanimiva kot prejšnja dne. Obravnavali so določila zakona o kazenem postopku, ki ga je predložil vladni ministri. Vprašanje je bilo, ali je zakon dovolj hiter in učinkovit. Predsednik vlade je izjavil, da zakon ni dovolj hiter in učinkovit. Predsednik vlade je izjavil, da zakon ni dovolj hiter in učinkovit.

WASHINGTON, 19. — Henry Cabot Lodge, ameriški predstavnik pri Združenih narodih, je postal glavnemu tajniku OZN senatno resolucijo o razložitvi s prošnjo, da jo dostavi vsem članicam Združenih narodov.

PARTIZANSKI TABOR

na OKROGLICI pri Vogrskem (Vipavska dolina) v dneh 5. in 6. septembra 1953 ob 10. obletnici ustanovitve prvih primorskih brigad IX. korpusa NOV

VPISOVANJE SE ZAKLJUČI 25. AVGUSTA! (Glej podrobnosti na 2. strani)

ODHOD VLAKOV IZ TRSTA V SOBOTO 5. SEPTEMBRA POPOLDNE IN V NEDELJO 6. SEPTEMBRA ZJUTRAJ

CENAS: vpisnina, prevoz z vlakom in značka skupno 650 lir — Za otroke od 4 do 14 let (brez značke) 275 lir

Podrobnejša pojasnila se dobe na sedežu Zveze, tel. 29-582

Aneurin Bevan pri maršalu Titu

Clement Attlee v Ljubljani - Maršal Montgomery pride 15. sept. v Jugoslavijo kot gost maršala Tita - Abesinska misija dobre volje in egiptovska vojaška misija na poti v Jugoslavijo

BEOGRAD, 19. — Jutri predpolno bo z zveznega letališča odpotovala v Washington jugoslovanska vojaška delegacija, ki jo bo vodil namestnik načelnika glavnega štapa JLA, generalni polkovnik Ljubo Vučković.

ljanja ter za delovne in socialne pogoje delavcev. Člani delavskega sveta Litostroja pa so Attleeju postavili nekaj vprašanj o delavskem gibanju v Angliji. Popoldne je predsednik izbranskega sveta Slovenije Miha Medenjak priredil svečan sprejem na čast Attleeju v vili Rožnik.

Britanski maršal Lord Montgomery bo 15. septembra prišel na privatni poldnevni obisk v Ljubljani. Spremljal ga bo general Wansborough Jones. Lord Montgomery bo med svojim bivanjem v Jugoslaviji gost maršala Tita na Brioni. V Jugoslavijo bo odpotoval v Atene, kjer se bo dva dni ustavil v Dubrovniku.

V Sloveniji je bivala nekaj dni skupina 50 častnikov švicarske vojske. Častniki so si ogledali vse zgodovinske spomenike iz narodnoosvobodilne borbe in položaje, kjer so bile najhuje bitke partizanskih enot z italijanskimi in nemškimi okupatorskimi silami. Zanimalo so se za način vodenja partizanskih borb in vojno taktiko. Danes so se čez Avstrijo vrnili v domovino.

Vojaški predstavniki Združenih držav Amerike, Velike Britanije, Francije in Burme, akreditirani pri jugoslovanskem zveznem izvršnem svetu, so obiskali danes dopolnilno ladjedelnico »3. maj« na Reki in v las Kani v Istri, kjer so leta 1945 odločili boji za osvoboditev Trsta. Jutri potujejo v Beograd, kjer se bodo srečali s prijateljskimi obiski jugoslovanske ljudske armade v Beogradu. Na čelu delegacije, ki jo bodo sestavljali višji oficirji pomorskih, zračnih in koparskih enot Egipta, je admiral Liman Ezat, načelnik štaba egiptovske mornarice.

Na poti v Jugoslavijo je danes prispele z letalom v Atene abesinska misija dobre volje, v kateri sta abesinski minister za trgovino in industrijo Jilma Beresa in generalni direktor za trgovino Area O. Misijo spremlja jugoslovanski zvezni predstavnik št. Dr. Jusuf Halifa, direktor egiptovske agencije za informacije, ki je na obisku v Jugoslaviji. Je izjavil danes radiu »Borba« v Zagrebu, da so naredili Jugoslaviji velik vtis naprave, zlasti pa dejstvo, da so vse, kar je zgrajeno, zgradili jugoslovanski delavci in strokovnjaki. »Ne vidim meja za blaginjo Jugoslavije, Jugoslavija je bogata dežela z milijardami ljudi. Partizanska vojna narodov Jugoslavije proti fašističnim osvajalcem ostala v analih zgodovine borbe za svobodo in neodvisnost za vse narode, ki se bore za svojo neodvisnost in suverenost, je poudaril dr. Halifa.

VIŠINSKI IN CABOT LODGE o sestavi politične konference

Višinski se zavzema za konferenco »pri okrogli mizi«, Lodge pa zagovarja ameriško tezo - Kanadski delegat za udeležbo Indije in Sovjetske zveze

NEW YORK, 19. — Danes je politični odbor OZN nadaljeval razpravo o Koreji. Prvi je govoril kanadski delegat Paul Martin, ki je izrazil upanje, da bosta Indija in Sovjetska zveza pripuščali h konferenci, ter je dodal, da želi tudi Kanada biti na njej udeležena. Dalje je Martin izjavil, da nasprotuje sovjetske, mu predlogu o politični konferenci, katere naj bi se udeležilo 11 držav.

Govoril je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam. Višinski je nato sovjetske čete, ki so jih poslali v Iran, da bi se borile proti šahovim četam.

Danes, četrtek 20. avgusta
Bernard, Zarka
Sonce vzide ob 5.11 in zatone ob 19.05. Dolžina dneva 13.54. Luna
vzide ob 16.16 in zatone ob 0.00.
Jutri, petek 21. avgusta
Ivana, Mirjana

VPISOVANJA

za množični izlet na partizanski tabor

OKBOGT-ICO

bodo **do 25. avgusta 1953** na naslednjih mestih:

MESTO: Na sedežu Zveze partizanov v Trstu, Ulica Ruggero Manna št. 29/II, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure; na sedežu OF v Skedenjski ulici 122,

vsak torek, sredo, četrtek in petek med 19. in 21. uro; v **Lončurju** na sedežu Prosvetnega društva med 20. in 21. uro; v **Novi Krvli** na sedežu Prosvetnega društva (Frankova ulica) od 21. do 22. uro; v **III. okr.aj** v **Ul. Montecchi** 6, soba 23/II, med 17. in 20. uro.

NABREZINSKI SEKTOR: Za Nabrežno v dvorani Prosvetnega društva (Igo Grudena ob sredah in petkih med 20. in 21. uro; za **sempoljski sektor** v Sempolaju pri Furlanovu; za **zgoniški sektor** pri Grznuvnu v Saležu; za **svetokriški sektor** pri Svabovih v Sv. Križu; za **Silvno** pri Bratinovih; za **Medjo vas**

OPENSKI SEKTOR: za Opčine na sedežu OF, vsak večer od 20. do 21. ure; za Prošek pri Dragi Stoki; za Veliki Repen pri Mirku Guštinu in Silvestru Skarbaru; za Fernečite in Col pri družini Skamperle na Colu; za Kontovel pri Viktorju Stoki; za Trebče pri Anici Kralj; za Padrice pri Josipu Grčiju; za Gro-pado pri Vladu Krizmančiču (Stekfavi); za Bazo-vico, Gročano in Drago pri Mirku Pečarju v Bazo-

DOLINSKI SEKTOR: za Doljino vpisovanje na sedežu
OF v Dolini; za **Ricanje** pri Silvestru Kuretu; za
Boršt pri Danilu Sedmaku; za **Boljunc** pri Vidi
Sancin; za **Prebene** pri Mirku Bandiju.

MILJSKI SEKTOR: za Plavje in **Badiho** pri Milj Hro-

» NEDELJA 22. avg. 1952 ob 16 uri

Velika vrtna ljudska

Ihuška veselica

NA BIVŠEM TRAMVIRSKEM VRTU

na Opčinah

★

PEVSKI ZBORI
BALET
BARKOVLJANSKA GODBA
PLES
P I L E E T

DU P P E I

PRIDITE VSI!

**OSVOBODILNA FRONTA
OPENSKEGA OKRAJA**

izleti

MOTOKLUB «AMATORI»
organizira 6. septembra 1953

MOTOKLUB JADRAN-OPCINE
Izlet na Okroglico bo 5. in 6. sept. Cena izleta 200 lir skupno z motoklubom. Vpisovanje do 25. t. m. Motoklub Jadran priredi 30. t. m. izlet na Ljubelj, kjer bodo mednarodne motorne dirke. Vpisovanje na sedzu do vključno na Okroglico (Vipavska dolina) priliki partizanskega tabla. Značka in izlet stane 200 lir. Rok za vpis do 25. t. m. običajnih prostorih vsak večer 17.30 do 19.30, telefon 96160. 30. avgusta izlet v Ljubljano. Opazilo. Vpisovanje na sed dneвно med 17.30 in 19.30 dneve.

**MOTOKLUB «ADRIA»
MILJE-DOLINA**
organizira 6. septembra enodnevni
izlet na Okroglico pri Vogrskem
(Vinavska dolina). Vpisovanje na

**PROSVETNO DRUŠTVO
V BARKOVLJAH**
pripravlja izlet na Bled. Pri-
sprejema tov. Tedy v drogeri.

IZLET PDT

**MOTOKLUB »MLADOST«
NABREZINA**

KINO

Excelsior, 16.00: «Dolgo pričanje» (1964), rež. G. Căbule, L. Lăpușanu.
Nacionalne, 16.30: «Izpušeni» (1964), rež. M. Presle, F. Bernard, G. Gravelle.
Arcoelabon, 16.00: «Obsojeni» (1964), rež. G. Căbule, L. Lăpușanu.

[illegible]

Vsem znancem in
Vest, da nas je zapustil
prof. MA
Pokopali jo bomo

Barbo-Carniel, Trg. Garibaldi 5;
tenussi, Ul. Cavana 11; Al Galeo,
Ul. S. Cillo 36 (Sv. Ivan);
alla Minerva, Trg. sv. Franiška
v Ravasini, Trg. Libertà 5; Hara-
glia v Barkovljah in Nicolì v
Mednju.

KJE JE OKROGLICA

Iz zgornje skice si je mogoče ustvariti predstavo, kje je Okroglica, kjer bo v dneh 5. in 6. septembra partizanski tabor ob 10. obletnici ustanovitve prvih primorskih brigad IX. korpusa NOV.

Med Stolum in Matajurjem

(Ob desetletnici bojev 18. brigade, Soške-Bazoviške)

«Kobariška republika», osvobodeno ozemlje Kobaridske, Beneške Slovenije in Brd je kljub ostrim sovražnim napadom vzdržalo do konca oktobra 1943. Predzadnji teden oktobra je sovražnik začel s pripravi za ofenzivo na Kobarid. Naša obveščevalna služba je bila šele v povojih zato, da bi se pripravila na napad. Upehi zaradi odbitih napadov sovražnika v oktobru so dali celo pobudo, da je poveljstvo Goriške divizije, narodni heroj Albert Jakopič, Kajtimir, komisar narodni heroj Rudi Mahnič - Brkine in načelnik štaba Radivoj Ignjatović, Grušič, izdelalo načrt, za napad na nemško postojanko v Tolminu, katero so držali Nemci s Turkestanci; napad naj bi se izvršil 27. oktobra, premik brigad in priprave so bili dokončani za noč med 26. in 27. oktobrom. Nemška ofenziva, ki se je začela z napadom iz smeri Boveca 24. oktobra in kmalu se je razširila na prelaz Črna voda, v Bovec, ki so sledili se je odlikovala 2. soška brigada, ki je že dobila številko 18. soška poznejša Bazoviška. Ker so brigade dobile vedno nove dotoke, se je štab formaliziral 21. oktobra 1943.

Komandant brigade je bil Cene Bavec - Tone, njegov komisar Franc Bavec - Branko, komisar Vasja Kogej (imenovan je šele 24. okt.), namestnik je bil Mirko Zlatnar. Brigada je držala 21. oktobra sledeče položaje: 1. bataljon je bil na odseku Stupica - Robič, St. Peter - Livek in je branil vodor v Nadško dolino in Čedo, položaje je imel pri mostu sv. Krn. V Soški dolini je bil drugi bataljon na položjih pri Drežnici, Kamnem, Volariju in je imel kar dve nalogi, pri Drežnici je branil prehod čez Sočico, pri Kamnem - Volariju pa je zadrževal izpade iz Tolmina.

Glavni boji v naslednjih dneh, v oktobra so se odigrali v Soški dolini med Stolum in Polovnikom ali tudi na njihovih grebenih, tako da so naši borci, ki niso bili vsi hribovci, saj so se tu borili tudi Brici, morali privrati tudi na gorski teren.

5. bataljon je bil usmerjen celo v napad iz smeri Zage proti Bovu, druga njegova četa je bila dolocena, da ruši čez Ključ do Rajhla čez Predil za hrbtom nemške postojanke v Bovu, medtem ko so ostale vrste isto naloge v dolini Učje; iz Rezije; istočasno so bile v pripravi napadi, da odbijejo vsak napad čez Glitj in Boko iz Boveca. 21. oktobra ob sedmih zvečer pri Zvijarku, kjer je bil odbit večji nemški napad, da se je 7. tovarišem posrečilo, da so prenesli minomet na višji položaj pri Zvijarku, kjer je bil odbit večji nemški napad. V tem boju je padel samo 1 naš borec.

21. oktobra so se nekateri bataljoni 18. brigade premaknili na nove položaje. 5. bataljon je odšel v Černoje v Beneško Slovenijo, kjer je do bil nov dotok borcev tudi iz Viškarske. Po poročilih, ki jih do sedaj poznamo o bataljonu iz oktobra 1943. ni imel večjih bojev, oslaj je v Beneški Sloveniji še ves november. Okoli Breginja je bil 4. bataljon, in tu tudi mobiliziral; rušil je tudi cesto, ki pelje v zahodno Beneško Slovenijo. 3. bataljon je prišel na položaje pri Zagi, medtem ko sta 1. in 2. bataljon ostala na svojih mestih. Nemci so medtem, ojačali svoje sile v Tolminu. Bovu in v Reziji, kjer je njihovo steno naraslo kot pravilo na 280 metrov. Napad, ki se je začel 24. oktobra iz Boveca, je odprl hud artilerijski ogenj. Nemška pehota je udarila na naše položaje iz

treh smeri, sovražnik ni napadal po dolini, prišel je čez Polovnik in čez izstrakte grebenov Kaninskega pogorja iz Rezije in po dolini Učje. Borci 3. bataljona 18. brigade napada niso vzdržali, ker niso predvidevali sovražnega pohoda čez hribe, umaknili so se deloma na Stol, deloma skozi Spenico proti Brezovemu, kjer so zavzeli položaje na mestu, kjer se dolina Soče združuje podpora iz Polovnika proti Francu Bavec - Branko, narodni komandanta brigade, ki je prav ta dan pripeljal na ve borbe v 3. bataljon, je sedaj prevzel poveljstvo. Skupino 18. Nemcev, ki je predrla čez Polovnik po levem bregu Soče do Trnovca in tam pobila neoboroženo ženo, so pri povratni napadi in deloma umaknili.

Ponoči od 24. na 25. oktober so odšli čez Stol, da zopet

Ivo Juvančič

zavzamejo položaje pri Zagi čete 4. bataljona, čete drugega bataljona so pa odšle, da okrepe tiste pri Brezovem. Boji 25. oktobra so trajali več. Prvi napad je bil namenjen položajem pred Brezovim, sovražnik pa je bil odbit in imel do 40 izgub. Pri ponovnem napadu, ki se ga je udeležila celotna nemška konjenica s pehoto ob pomoči minometov, je sovražnik uspešno predrli do Trnovca, naši borci so pa držali še vedno visoko nad cesto. Ker je medtem dospel na položaje pri Zagi in posege v boj 4. bataljon, bil je ena četa, ki je je vodil namestnik Komisarja, Mirko Zlatnar, in pregledal Nemce, ki so popravljali most čez Učjo, so tudi naši oddelki pri Brezovem prešli v napad in nemške sile so se morale umakniti nazaj proti Bovu. Njihovih izgub ni bilo mogoče ugotoviti, ki so odnesli tudi mrtvece.

Po prihodni mirnem 26. oktobra je sovražnik začel napad, ki je 27. na položaje med Trnovim in Brezovim; na te položaje je prišel komandant brigade Cene Bavec - Tone. Pri Zagi, kjer sta bila namestnik komandanta Franc Bavec in namestnik komisarja Mirko Zlatnar je sovražnik mislil, da bo z lahko prodril kar po cesti in celo v vozili, ali v boju, ki je trajal do dveh popoldne je izgubil kamion, lukusni avto in motor s priklopi. Drugi oddelki 4. bataljona so pa razgnali Nemce, ki so prodrili po dolini Učje iz Rezije. Na obronkih Stola so jim zaplenili celo kuhinjo, ki je porušila hudomušno dostavila tudi lonce medu. V vseh letih bojev je 18. brigada imela enega mrtvega in 1 ranjenega, medtem ko je sovražnik tudi tokrat svoje ranjene in mrtve odnesel.

Ker je bilo pričakovati, da bodo Nemci svoje poskuse iz smeri Boveca nadaljevali, je štab Goriške divizije ukazal, da se še dve četi 1. bataljona iz Nadiške doline premaknejo v Stanovišče pod Stol. Bataljonska komanda pa je iz poznanih vzrokov izvršila ta ukaz šele čez tri dni in še to samo z eno četo.

Vdor v Kobarid se je sovražnik posrečilo šele 1. novembra. Svoj uspeh je dosegel, kar zveni čudno zaradi partizanske taktike, ki jo je uporabljal, kot pravi v svojem poročilu namestnik komandanta Franc Bavec-Branko. Položaje naših bataljonov je obšel preko vrhov Polovnika in Stola in tako prisilil naše borec k umiku. Prodral je kar iz več smeri, preko grebenov Stola iz Rezije; položaji na Drežnici, kjer so naši borci držali italijanske strelne jarko iz prve svetovne vojne, ki so zapirali prehode iz Boveca po grabnu Slatenica in čez planino Golobar so obšli

(Nadaljevanje na 4. strani)

DOKUMENTI O NAJVELIČASTNEJŠEM OBDOBJU NAŠE BLIŽNJE PRETEKLOSTI

BORBE V SLOVENIJI

(Druga knjiga Zbornika dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni v Sloveniji)

Prvemu delu Zbornika dokumentov in podatkov o narodnoosvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, ki je izšel lani še pri Vojnogodovinskem inštitutu Jugoslovanske ljudske armade v Beogradu, se bo v kratkem pridružil čet. zvezek, ki bo izšel pri Državni založbi Slovenije.

Zamisel izdati obsežen izbor dokumentov in podatkov o najpomembnejšem in največji častnejšem obdobju naše bližnje preteklosti je brez dvoma tehtna. Zve ob bežnem prelitanju prve knjige tega Zbornika, ki obsega samo razdobje od kapitulacije bivše Jugoslavije pa do konca leta 1941, bo lahko sleherni bralec, ki se je borbe bodisi aktivno udeležil, bodisi da ga zanima naša herojska preteklost, ugotovil, kako nujno je ohraniti te dokumente. Vendar pa moramo ugotoviti eno: prva knjiga, ki je izšla, in druga, ki je v tisku, nista zgodovini NOB v splošnem pomenu besede, ti knjigi sta šele osnovna, surovinska baza za zgodovino, ki jo bo šele napisalo razgledano in pronicljivo pero bodočega zgodovinarja. Ti na zunanji mrtvi dokumenti in podatki nam vsem, ki smo doživljali ta veliki čas, dovolj jasno, zgovorno in prepričljivo govorijo o dnehi, ki se zlepa ne bodo utonili v naši zavesti. Kdor bi se torej prestrašil suboparnih dokumentov, registriranih z zaporednimi številkami, bi bil v zmoti. Res je včasih mučno prebrati dokumente, ki nekeje spominjajo na puste judične paragrafe, vendar je redakcija v prvi knjigi preskrbela obilo opomb in tolmachenj, desifrirani in preverjeni dokumentov samih. Tako, da bodo ti tudi manj poučenemu in manj zainteresiranemu bralec nujno dovolj opore za razumevanje in rekonstrukcijo velikih minulih dni.

Principi ureditve obeh zvezkov in razumljivosti vseh ostalih so skrajno objektivni in skušajo v mseh možnosti prikazati ta veliki list naše zgodovine resnično in nepovratno, opirajoč se i na naše in na nasprotno dokumente, kar je v popolnem nasprotju z običajno sovjetsko falsifikacijo zgodovine njihove revolucije in socializma. Zato bo bralec našel na straneh obeh zvezkov glavno dokumentov, ki sploh še niso bili objavljeni in neposredno pričajo o življenju in borbi slovenskega ljudstva brez olepšav, brez pretiravanj in megalomanskih pretenzij.

Iz dokumentov bo razbral tudi vse slabosti in napake, ki jih je nujno preživljati tudi naše gibanje, na drugi strani pa bo lahko preverjal resničnost naših partizanskih dokumentov z objavljenimi dokumenti okupatorske vojske in njihove oblasti. Tak način, in tega so se redaktorji dobro zavedali, zahteva brezkompromisna zgodovinska objektivnost, ki težko je km doslednejši in popolnejši resničnosti.

Druga knjiga dokumentov obsega razdobje od Novega leta 1942 do konca maja istega leta, ko je boj za osvoboditve ozemlje dosegel svoj vrh in ko so okupatorji že pripravljali svojo ofenzivo z namenom, popolnoma uničiti slovensko narodnoosvobodilno gibanje. To polletno razdobje 1942. leta je brez dvoma razdobje najhujših naskočev, ženežnega odpora, razdobje formiranja in razcveta slovenske partizanske vojske, nastajanja osvobodjenega ozemlja in rasti ljudske oblasti, ki s prevzemom oblasti na posameznih sektorjih naše domovine že pričena izvajati tudi konkretne socialistične ukrepe in zakone. To je razdobje, ko se osvobodilno gibanje razširi po vsej Sloveniji, na Slovensko Primorje in Slovensko Koroško, ko skratka Osvobodilna fronta, ustanovljena v Ljubljani, postane vsenarodna slovenska revolucionarna organizacija na vsem slovenskem etničnem ozemlju, četudi je razdeljeno med tri okupatorje (Nemci, Italijani, Madžari) in jo od ostalih jugoslovanskih narodov loči nedonošeno dete

Paveličeve ustaške Hrvatske. Razdobje od začetka leta 1942 do konca maja je nadalje razdobje notranje krepitve in organizacije slovenskih partizanov, o katerem pričajo odredbe Glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet, formiranje treh grup odredov po vsej Sloveniji, rast čet v bataljone in odrede, njihove uspešne akcije in zmage, na drugi strani pa naraščanje Narodne zaščite in Varnostne obveščevalne službe, ki se uspešno in revolucionarno bori na notranji fronti v mestih in na terenu proti notranjemu sovražniku - belim gardi in Dražim četnikom. Poudarjate za te velike organizacijske in borbene uspehe Osvobodilne fronte, ki jih je navdihovala in v brezprimerni žrtvi organizirala Komunistična partija Slovenije, najdemo tudi v okupatorjevih arhivih, ki so morali, hoče ali ne, pričeti resno računati s partizani in njihovimi akcijami kot z redno vojsko in pravim bojiščem ter zato izvajati vse hujše nasilje in teror. In o vsem tem govore prepričljivo in nepristransko dokumenti, objavljeni v prvih dveh zvezkih Zbornika dokumentov.

Kdor bo prebral drugi zvezek, ne bo mogel mimo nekaj Kardeljevih pism tovarišju Titu, ki predstavljajo sijajno analizo političnega in vojaškega položaja v Sloveniji ter hkrati pravilno prognozo in napotilo za nadaljnje delo. To, kar Kardelj se je namreč v tem razdobju mudil v blokiranju Ljubljani in je redno obveščal tovariša Tita o položaju v Sloveniji. Morda ne bo nezanimivo, če navedemo nekaj odlomkov iz teh pomembnih in prvič objavljenih Kardeljevih pism, ki pričajo o nenavadnem orientacijskem, analitičnem in daljnovidnem čutilu njihovega avtorja. Tako piše pri tovarišju Kardelju tovarišu Titu 22. maja 1942:

«Naš načrt se torej precej uresničuje, samo s to razliko, da gre na Gorenjsko mnogo počasneje, kot smo pričakova-

li, v Ljubljanski provinci pa - hitreje kot smo to pričakovali. No, najtežje je povsod za nami in pripravi smo, v glavnih črtah po vseh delih Slovenije. Obstajajo sicer pri nekaterih naših ljudeh, predvsem pri nekaterih komandantih in politkomisarjih dolenjsko-notranjske grupe odredov tendence, da naj ne forsiramo Stajerske in Gorenjske, tako da bi vse koncentrirali proti Italijanom v Ljubljanski provinci. No, mi odločno pobijamo te tendence. Resnica pa je, da je forsiranje Stajerske in Gorenjske povezano z gotovim slabljenjem dolenjsko-notranjskega sektorja. Toda, prvič, tu so še velike možnosti za mobilizacijo, drugič pa bi nas mogla izolirana akcija samo v Ljubljanski provinci pripeljati v položaj, da bi Nemci epodprihli Italijane, t. j. da bi se eventualno polastili Ljubljane, kar bi bil za nas v političnem pogledu zelo težak udarec. In končno, resnična okolneta Ljubljane, ali bolje, njena izolacija od province, je možna samo s istočasno akcijo na Stajerskem in Gorenjskem».

Ali odlomek iz istega pisma nekaj ostankov niže:

«Kakor vidiš, so boji v Sloveniji zares prešli v neko povsem novo fazo in v ničemer več ne zaostajajo za ostalimi partizanskimi Jugoslavije. Sedaj je potrebno ohraniti direktno partizansko zvezo z vami, da bi se mogle operacije odvijati vzporedno. Zelo dobro bi bilo, če bi nam poslali svoje mišljenje, predloge in odredbe. Štab je sedaj skoraj ves izvršni odbor Osvobodilne fronte Lojz (Franc Lesko, Šek-Luka) in jaz sva ostala še začasno tu (t. j. v Ljubljani) z nekaterimi posebnimi nalozami, o katerih te bom kasneje obvestil, potem pa bova tudi midva odšla k partizanom. Tu je zares postalo odvratno vroče in ljudje nam pajo vsak dan. No, ker pa pogoj stanovanja vendar niso slabi, nasprotno, za te pogoje

naravnost idealni, smo pripravljeni, da bomo mogli ostati še nekaj tednov tukaj. S Hrvati (CK in Gl. št.) smo sedaj v zvezi in pričakujemo njihovo pismo. Prepričan sem, da bo moglo sodelovanje hrv. in slov. partizanov privedi do zelo lepših rezultatov za naš in njihov tamkajšnji štab, kajti že so v razgovorih za izdelavo skupnega operacijskega načrta».

Ze po teh nekaj iztrganih vrsticah lahko vidimo, kako je to, da ima slovensko narodnoosvobodilno gibanje med vsem gibanji v Jugoslaviji ohranjenega največ materiala, in to v popolni časovni kontinuiteti, kajti če niso ohranjeni, ni pravi dokumenti, pa je vendar mogoče iz bogato ohranjenega partizanskega in frontnega tiska rekonstruirati posamezna razdobja.

Z drugim zvezkom Dokumentov bo izbrano prvo leto naše narodnoosvobodilne borbe, in ko bodo izšli vsi zvezki (predvidoma jih bo deset), bomo imeli ohranjenega za trajno ves material velikih minulih dni, material, ki ne boč baza za zajetni, tehtni in vrhni del naše tisoletne zgodovine.

Lepšega priznanja, ki si partizanski tehniki gotovo ne želijo.

Ob sklepu naj poudarimo še to, da ima slovensko narodnoosvobodilno gibanje med vsem gibanji v Jugoslaviji ohranjenega največ materiala, in to v popolni časovni kontinuiteti, kajti če niso ohranjeni, ni pravi dokumenti, pa je vendar mogoče iz bogato ohranjenega partizanskega in frontnega tiska rekonstruirati posamezna razdobja.

Z drugim zvezkom Dokumentov bo izbrano prvo leto naše narodnoosvobodilne borbe, in ko bodo izšli vsi zvezki (predvidoma jih bo deset), bomo imeli ohranjenega za trajno ves material velikih minulih dni, material, ki ne boč baza za zajetni, tehtni in vrhni del naše tisoletne zgodovine.

N. P.

IZGUBA ŠE MLADE JUGOSL. FILMSKE INDUSTRIJE

Snemalec A. Smeh

Pokojnik je bil prvi slovenski poklicni snemalec

Na skrajni severni periferiji Ljubljane, v Stožicah, je skoraj leto dni hiral prvi slovenski poklicni snemalec Anton Smeh. Podlegel je neozdravljivi krčni bolezni, ki je uničila tudi tovariša Borisa Kidriča. Življenje pokojnega Tončka je bilo en sam delovni dan. Rojen je bil na Bičelskem, v okraju Brežice dne 28. novembra 1898 pod kmečko streho. Kmalu je odšel v svet. Začel je kot rudar in težak. Neugnana pa ga je mikala in vabila fotografska stroka, za kar se mu je kmalu ponudila zaletna prilika. Se več - podjeten in pogumen je zgrabil za priložnost in leta 1926 postal snemalec v službi nemške filmske družbe «Stella-Films», ki je snemala žurnale in kratke filme v Jugoslaviji. Smeh je začel snemati najprej reportaže, pozneje pa vedno pogosteje tudi kratke filme raznih žanrov.

Leta 1931 je postal namestnik podjetja «Jugoslovanski prosvetni film» v Beogradu. Zal nam še niso dostopni točni podatki o njegovem delu pri tem podjetju, kjer je sodeloval tudi pri snemanju nekaterih igranih filmov inozemske proizvodnje. V koprodukciji z nekimi češkimi filmskimi podjetji je v razdobju 1933-34 kot snemalec češkega operativnega snemalca film «Življenje teče dalje, zgodbo dalmatinskih ribičev. Leto pozneje je v avstrijski koprodukciji posnel turistični igrani film «Otroci narave», menda že z namenom, da bi se z njim rojakinjo Ito Rino-Kravancjevo. Pri «Jugoslovanskem prosvetnem filmu» je kot glavni snemalec in montažer delal do leta 1936, pozneje pa pri domači akcijski družbi «Privredni film» posnel vrsto reportaž - njegove specialitete, in drugih filmov za domačo in tujo družbo. V tej dobi sodeluje kot drugi snemalec pri realizaciji igranega filma «Ljubica in Janja». Tu je prekinila vojna vira njegovo razgibano življenje snemalca. Do te dobe se je s kamero na rami prehodil vse naše južne pokrajine, snemal v Makedoniji, v Srbiji, v Bosni in Hercegovini, a le malo, kajda ga pripelje pot v njegovo rodno domovino Slovenijo.

Ob okupaciji Beograda je dobil navidez nepomembno poskoško levega očesa, ki pa mu v zadnjih letih življenja povzroči nezanesljivost desnega očesa, nekaj najtežjega, kar mu more doleteti snemalca, ki mu pomeni vid vse. Zaradi suma, da sodeluje s podtalnim odprniškim gibanjem, je precej časa preležal v ječi. Med okupacijo se je preživljal s priložnostnim delom, na skrivaj pa je posnel tu pa tam nekaj metrov filma o nemškem okupatorju. Ta material in poznejši, ki ga je posnel po osvoboditvi Beograda, se je zgubil v ruskih arhivih, ki so postali grobnica več tisoč metrov filmskega traku, ki so ga po-

(Nadaljevanje na 4. strani)

ZANIMIV PREDLOG TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

Krožna turistična cesta po Sloveniji za pospešen razvoj turizma z motornimi vozili

Od Maribora čez Pohorje, Savinjske Alpe, čez Gorenjsko v Trento in k morju

Turistična zveza Slovenije je nedavno razpravljala o nadaljnjem razvoju slovenskega turizma ter je pri tem prišla do zaključka, da je treba v Sloveniji omogočiti predvsem razvoj avto-moto-turizma in izletniškega turizma. Zaradi tega bo treba prej ali slej misliti na gradnjo krožne turistične ceste, ki bi povezovala vse važnejše gorske predele Slovenije.

To bi bila v prvi gorski cesti, ki bi vodila od Pohorja čez vzhodne Karavanke in Savinjske Alpe na Gorenjsko ravnino, naprej po zgornji Savski dolini v Trento in Posojje, od tam pa po kraških visavjih k morju.

Za vzhodno izhodišče ceste je najbolj prikladen Maribor, od koder se bo trasa držala današnje pobojske ceste skozi Hoče, mimo Mariborske koče (1050 m) do Ruske koče (1249 m). Odtod naprej bi bilo potrebno zgraditi novo cesto, mimo koče pod Šumikom do Peska (1382 m) ter do Ribniške koče (1530 m). Od Ribniške koče bi morala cesta potekati

mimo Kremžarjevega vrha (1161 m) navzdol v Slovenj Gradec.

Iz Slovenjegrada bi se krožna turistična cesta držala že obstoječih cest Slovenj Gradec - Meža - Ravne - Prevalje - Mežica - Crna. Za zvezo med Crno in Zg. Savinjsko dolino obstajata dve varianti. Prva bi se držala današnjih cest prek St. Vida in Zavodnja v Soštanj ter potem v Mozirje in skozi Ljubno ter Luče v Solčavo. Druga varianta bi bila krajša in res gorska, vendar bi bilo potrebno zgraditi prelaz nad 1300 m visoko. Cesta bi potekala iz Crne skozi Koprivno in čez Sieme v Solčavo.

Za zvezo med Solčavo in Kamnikom sta možni spet dve varianti, od katerih prva je obstajala, medtem ko bi bilo treba za izvedbo druge smeri, ki bi bila mnogo krajša in tudi izrazito visokogorska ter turistično zelo zanimiva, zgraditi dolg predor pod Jernanovimi vrati. Potekala bi iz Solčave skozi Logarsko dolino ter po predoru v dolino Kamniške Bistrice.

Od Kamnika naprej bi cesta morala teči po obronju Gorenjske ravnine do Jesenja Spelja, za trase po gorskih predelih

ni možna brez visokih prelazov ali dolgih predorov.

Z Jesenja naprej se je nujno poslužiti obstoječe ceste do Dovjega oziroma Mojstrane. Prva, realnejša varianta se nadaljuje po dolini navzgor skozi goršč do Kranjske gore ter čez Vršč (1611 m) v Trento. Stvar bodočnosti je cesta, ki bi direktno povezovala Mojstrano in Log v Trentu. Potekala bi skozi Vrata, napravila predor pod Luknjno (1758 m) v Zadnjico in na Log.

Z Loga v Trentu bi se bodoča turistična cesta morala držati doline Soče vse do Mosta na Soči. Potekala bi skozi Sočo do Boveca, od koder je odcep v Koritnico do Loga pod Mangrtom in na vrh Predela. Iz Boveca bi se nadaljevala skozi Zago in Spenico v Kobarid ter naprej skozi Idriško v Tolmin in Most na Soči.

Odtod naprej sta možni dve varianti: prva bi se držala alpskega sveta in bi se zaključila na Bledu, druga pa bi se nadaljevala na Kras in se končala v Slovenskem alpskem Primorju, oziroma se nadaljevala v Gorskoti Kotar.

Z Mosta na Soči naj bi krožna turistična cesta peljala po dolini Bače do Podbrda od koder je že danes možno preprežati avtomobile skozi predor v Bohinjsko Bistrico, cesta sama pa teče čez Petrovo brdo skozi Zelenke in Česnjico ter čez Rovtarijo (1067 m) v Bohinjo. Druga varianta bi bila bodoča cesta čez Sorico in Sorškega roba (1180 m) v Bohinjsko Bistrico. Iz Bohinjske Bistrice bi se cesta odcepila do jezera in v Ukanc, proti Bledu pa bi se nadaljevala skozi Soško. Zelo primerno bi bilo povezati Bohinjsko Bistrico oziroma Jereko s Koprivnikom in Gorjušami ter tako s Poljubno in Bledom.

Druga varianta krožne turistične ceste bi vodila na Kras: Z Mosta na Soči bi se povzpela na Čepovan in Lokve (965 m), ter čez Trnovski gozd v Predmežjo in Otlico ter na Col. S Cola naj bi potekala cesta skozi Podkraj in Bukovje (Predmajno) v Postojno, iz Postojne pa naprej skozi Planino, Rakek in Čerknico v Grahovo, od koder bi se ena smer lahko nadaljevala preko Blok v Soderčajo, Ribnico, Kočevje in Koprivnik v Belo krajino.

Glavna krožna cesta bi potekala iz Grahovega skozi Lož na Mašun in Knežak ter v Ilirsko Bistrico (odcep na Reko oziroma v Opatijo). V Ložu bi se lahko odcepil stranski krak krožne ceste v smeri Prezid, Cabar, Osilnica, Kuželj, Brod na Kolpi ter naprej ob Kolpi navzdol.

Glavni krak ceste pa naj bi se nadaljeval iz Ilirske Bistrice po dolini Reke mimo Prame v Skočjan (odcep Divača - Sežana - Trst) in naprej skozi Kozino, Crni kal in Dekane do Koprja oziroma Portoroža, kjer bi se končala ta druga, kraška, oziroma južna varianta krožne turistične ceste po Sloveniji.

Namen zgornjega predloga za bodočo krožno turistično cesto je, da se sproti diskusiji o tem, katera smer je najprikladnejša tako za domače kot za tuje turiste ter kateri sektorji so najpomembnejši in naj bi zato pri gradnji imeli prednost. Zavedati se je treba, da so zgoraj opisane ceste poleg tako imenovane «cestnega križa» Trst - Maribor in Bled - Zagreb za turizem v Sloveniji vsekakor najvažnejše in jim je treba posvečati yso pozornost.

(Nadaljevanje sledi)

Od «Battaglione Speciale» do I. prekomorske brigade

IX.

«Zdravilo» mi prijazno odzdravi, z nekim čudnim naglasom, oficir, in me vpraša: «Vi Jugosloven?»

«Vi, Jugosloven?» mu odve pripridim «mi smo ovde vsi Jugosloveni, italijanski smo robovi. Mi hočemo v Jugoslavijo...» mi hitim dopovedovati, prepričan, da me tudi razume.

«Mi obavešteni o tome... Mi sve to uredili dobro! Zdravilo» tako mi je odgovoril in me pozdravil, nakar so zdrčali po prašni poti dol na glavno cesto, ki je vodila v Taranto.

Res, uredili so in sicer ta-

ko, da so nedaleč od Taranta organizirali začasno taborišče, kjer so zbirali vse tiste, povečini naše ljudi, ki so do tedaj bili bodisi v zaporih, konfinacijah ali kakor mi v delavskih bataljoni.

To vest nam je prinesel naš kočjaž Frane, menda 26. septembra.

Z Milom sva se dogovorila, da mora eden od nasu takoj v Taranto, da se prepričava, kaj je na stvari. Milo je odločil, da bi šel on. Šel sem takoj do Quirice, - kajti on je pravzaprav odločil - in mu natvezel, češ da računov za september absolutno nismo v stanju za-

ključiti, ako glede na nastale težave zaradi prekinitve dela, prej ne razčistimo s tvrdko «SICELP» v Tarantu. Ker je šlo za denar, sem ga kmalu pripravil do tega, da je podpisal dovoljenje, s katerim je Milo naslednje jutro odšel s «kareto» v mesto.

Opoldne je bil Milo že nazaj. Namignil mi je in ko sva bila malo v strani mi je odločno rekel:

«Gremo...! Greš? - takoj gremo. Tu ni več kaj čakati! «Seveda gremo!... Treba bo obvestiti ostale...! Kaj si zvedel?»

«Vse je v redu! Vsi so tam, tudi Riko je...! mi je na hitro pripovedoval.

Bila je ravno ura za kosilo in smo močje jedli v «kanciliji» ko je vstopil Quiricio ter radovedno vprašal: «No, si li uredil vse?!»

«Vse, gospod poročnik!» mu je odgovoril Milo.

«Eh, dečki», je začel s h. navskrim smehljajem in muzanjem, dajati navodila. «morcem je pri kraju in priprava, da bodo vsi računi pravocčasno zaključeni tako, da bomo lahko čimprej za-

ključili, ako glede na nastale težave zaradi prekinitve dela, prej ne razčistimo s tvrdko «SICELP» v Tarantu. Ker je šlo za denar, sem ga kmalu pripravil do tega, da je podpisal dovoljenje, s katerim je Milo naslednje jutro odšel s «kareto» v mesto.

Tudi mi, mostvo, smo ime-

Danilo Karolčev

VREME

Vremenska napoved za danes:
Predvideva jasno vreme s pre-
cejšnjo vlogo. — Večerja: najvišja temperatura v
Trstu je bila 32,1 stopinje; najnižja pa 21,4 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče
oddaje: Jug. cone Trsta: 14.40:
Poje Slov. vokalni oktet. — Trst II: 19.00: Slovensčina
za Slovence. — Trst I: 18.00: Mozart, Mendelssohn in
Musorgski. — Slovenija: 18.30: Slavko Kobe: Primorske
brigade med svojim praznikom.

RADIO

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

POSLEDICE ZATIRANJA IN IZKORIŠČANJA V BENEŠKI SLOVENIJI

Odpor prebivalstva v Črnem vrhu
proti samovoljnemu nastopu javnih organov

Dogodek je zakrivil vaski župnik, ki je zahteval plačilo za prevoz bremen po žičnici — ljudstvo zahteva, da preide žičnica v skupno upravo — Aretacija štirih vaščanov

Preteklo nedeljo je prišlo v Beneški Sloveniji, in sicer v Črnem vrhu v občini Podbone, sec skoraj do pravega upora, ki je imel za posledico aretacija nekaj vaščanov, ki se bodo morali zagovarjati pred sodiščem. Glavni vzrok tega upora prebivalstva je ravnanje italijanskih civilnih in cerkvenih oblasti, ki namerno drže prebivalstvo v zaostlosti. Neposredni vzrok dogodka v Črnem vrhu pa je vaska žičnica, ki jo sedaj neupravičeno upravlja krajevni duhovnik Don Eliseo Artico, italijanski sovinit, medtem ko ljudje zahtevajo, da bi jo upravljala zadržno vsa vas.

Da bo stvar jasna, bomo najprej opisali, kako je sploh prišlo do postavitev žičnice. Pred tremi leti so v Črnem vrhu začeli graditi velikansko žičnico (seveda v raznarodovalne namene in ne zato, da bi širili kulturo), v katerem sta nameščena osnovna stola in otroški vrtec. Takrat so postavili iz Stupice v Črni vrh žično vzpenjačo za prevoz gradbenega materiala, potrebna za zidanje poslopja. Stupica leži namreč ob glavni cesti v Nadiški dolini. Črni vrh pa je zvezan z dolino samo s stezo. Ko so bila dela končana, ni Tehnični urad iz Vidma nove žičnice podrl, marveč jo je pustil vasi, da ji bo služila za prevoz materiala. V Vidmu so namreč uvideli, da je treba tem ljudem, ki nimajo nobene ceste, vendarle kaj dati. Ljudje so bili s tem zelo zadovoljni, saj jim ni bilo treba več nositi vseh potrebščin v koš. Toda žičnico je prevzel v upravljanje je že omenjeni duhovnik. Ta je zahteval od ljudi plačilo za vsak tovor. Kasneje so žičnico še razširili in popravili, namestili so močnejšo žico in tudi močnejše opornike, za kar sta prispevala občina in gozdarski odsek v Vidmu.

Župnik, ki je zahteval plačilo za vse prevoze (zdi se, da je šel vse denar izključno v njegov žep), ni dal niti počenega groša za ta dela. Prebivalstvo Črnega vrha seveda ni bilo zadovoljno, da upravlja žičnico župnik ter je že dalje časa zahtevalo od občinskih oblasti, naj predajo žičnico v zadržno upravljanje vsej vasi. Njihove zahteve pa niso sprejeli in duhovnik je nadaljeval upravljanje žičnice ter izterjati prispevke za prevoz bremen. Pri tem je treba tudi upoštevati, da so ljudje žičnico prostovoljno postavili in da so dali tudi brezplačno potrebne opornike. Zato niso ljudje čutili nobene obveznosti, da bi morali plačevati prevoz po vzpenjači, ki so jo imeli nikakor za svojo last. Ljudje so postajali vedno bolj razgorenjeni, dokler se ni preteklo nedeljo vse prebivalstvo vasi uprlo ter tako odločno protestiralo, kakor doslej še ni bilo običaj v Beneški Sloveniji.

Onega dne so vaščani in va-

štanke takoj po masi ali iz vasi k zadnji postaji žičnice. Tu se je zbralo okoli 150 ljudi, ki so jasno pokazali namen, podreti žičnico. Neka ženska, Marija Sponhja je začela s sekiri sekati žico. Tedaj so prihiti na kraj financiarji, da bi razgnali množico. Komandant financiarjev in financiar Antonio Cucchiara sta skušala aretirati žensko. To pa so preprečili nekateri moški, ki so držali financiarja Cucchiara dokler ženi ni uspelo preseka- ti žico, ki je odletela več sto metrov po dolini.

Po tem dogodku so šli vsi ljudje domov in v vasi je zavladal popolni mir. Financiarji niso intervenirali. Zvečer pa so financiarji aretirali štiri moške, ki so zjutraj držali omenjenega prebivalstva. Aretiranci so: 40-letni Alojz Kavčič, 50-letni Jožef Kavčič, 43-letni Angel Sponhja in 20-letni Lenard Sponhja. Še isti večer sta jih odpeljale v čedarske zapore dve patrulji karabinerjev, ki so jih poslali v okrepitve financiarjem v Črni vrh. Aretacija je silno razburila prebivalstvo, tako da je zvečer ponovno demonstriralo proti financiarjem, ki so se po mnenju prebivalstva samovoljno mešali v njihovo zadevo. Ljudje so odločno zahtevali, naj spustijo aretirance. V vasi ni bilo vso noč miru in se ogorčenje tudi v ponedeljek ni pogojevalo. Medtem so prihajala v vas nova ojačenja financiarjev in karabinerjev, ki so jim je posredilo pomiriti prebivalstvo, šele ko so zagrozili, da bodo vse pozapirli. Župnik pa je medtem mirno ostal v župnišču in se ni za stvar prav nič zanimal.

Godogdi v Črnem vrhu so imeli veliki odmev po vsej Nadiški dolini. Sodna oblast je takoj začela s preiskavo. V Črni vrh je prišel sam javni tožilec iz Vidma dr. Biancardi, da se seznanj na kraju samem z dogodki ter spravi pred sodišče vse demonstrante.

Seja občinskega odbora

V torek popoldne ob 18. uri se je ponovno sestel občinski upravni odbor pod predsedstvom župana dr. Bernardisa. Odbor je razpravljal o upravnih zadevah, ki se tičejo goriške občine.

Seja sveta proste cone

Prejšnji teden se je na se- dežu Trgovinske zbornice se- stal posvetovalni svet proste cone. Obpravnavali so številne zahteve za dodelitev artiklov pri prosti coni.

Omenjeni svet bi moral po- sledi ostalega dela pojasnilo za- radi znižanja kontingenta iz- korja na potrošnike (od 1.50 kca na 1 kg sladkorja na me- seč), kar je povzročilo razne kritike. Tako pojasnilo bi bilo prav gotovo na mestu.

Novice iz Pevme in Podgore

Delavci so se po letnem dopustu vrnili v tovarne - Letino zelo dobro kaže, le grozja bo manj zaradi peronospore

Letošnji letni dopust so de- lavci in delavke iz tovarne SA, FOG in prednice v Podgori dobro izkoristili. Dosti jih je odšlo na izlete v gorske kraje ali k morju, nekateri so odšli na obisk k sorodnikom v Ju- goslavijo. Bilo pa je tudi mno- go taktih, ki so svoj dopust pre- živel doma s kopanjem in So- ci ali na krajših izletih v Br- da in na morje. V hribe je od- šlo precej ljubiteljev gora, ne- sreča pa je prav pri plezanju zadel v Kanalski dolini neko delavko iz Podgore, ki je sedaj leži v gemonski bolnici. V po- nedeljek so se vrnili vsi zo- pet na delo, ki pa ga je vedno manj. Posebno slabo kaže v prednici, saj so delavke skoraj vsako soboto kar ves dan doma. Zaradi tega je pri vseh zaskrbljenost, kaj bo na pimo, če ne pride do večjih naročil in s tem do večje proizvodnje v tovarni.

Kmetje so zelo zadovoljni z letošnjo letino, ki je obrodila, kot že dolga leta nihče ne pomeni. Pačnica je bila zelo le- pa, pa tudi krompirja bo do- volj. Koloradski hrošč se je sicer pojavil, toda tisti, ki so

ga pravočasno odstranili, niso utrpeli nobene škodi. Najlepše pa kaže koruza ter bo dala zelo visok doprinos vsaki kmečki hiši, kjer je polenta nadvse potrebna. Slabo kaže le grozdi, ki ga je peronospora v teh vaseh uničila za 40 odst. Zaradi nje se je cvetje posebno pri rebuli kar osulo in bo sadu kajpak zelo malo. Predvsem je krivo vreme, da je peronospora tako prizadela grozdje, vendar je upati, da bo vsaj tisto, kar ga je ostalo, rodilo dobro in ob pravem času.

Nesreča pri igri

Včeraj popoldne sta se na dvorišču stanovanj v Ul. Mo- relli 15 igrali sestri Galupini. Bilo je okrog 17. ure, ko je 4-letna Jolanda med igranjem nesrečno padla in se urezala v dlan leve roke. Na pomoč so jo odpravili priskočili starši in jo odpeljali na Zeleni križ. Od tam jo je rešil avto odpeljal v bolnico Brigata Pavla, kjer so ji obvezali roko. Odravla bo v nekaj dneh.

Prometna nezgoda v Gornjem Trbilju

Na cestah v Beneški Slove- niji se čisto dogajajo nesre- če. Res da je tega kriva mar- sikdaj neprevidnost vozačev, toda glavna krivda leži na sla- bih cestah, tako da vozijo jo- zači kar križem križem z leve na desno in narobe, samo da se izognejo velikim luknjam.

Pred dnevi se je peljal 25- letni učitelj Arnaldo Gristi po Nadiški dolini. V Gornjem

Trbilju se je hotel izogniti ne- kemu kolesarju in se je zato prevrnil s svojim mikromoto- rom. Prepeljali so ga v čedars- ko bolnišnico, kjer so mu u- gotovili zlom leve ključnice in razne udarce na glavi.

Razglas natečaja

Na občinski oglasni desk je na vpogled občinstvu razglas- natečaja za načrt palače po- kejske Frentine - Alto Adige.

Obvestilo sovodenjske občine

Zupan občine Sovodenj ob- soči opozarja, da se bo 21. t. m. od 8.30 do 15. ure nastal v občinskem uradu davčni izter- jevalec, ki bo izterjal četrti obrok letošnjega davka.

Deček pod kolo

V torek zvečer okrog 19. ure je neki kolesar v Ul. Mazzini povozil 7-letnega dečka Maura Mazzonija iz Ul. Parcar št. 6. Ko so mimoidoči zagledali dečka na tleh, so takoj poskr- bel, da je prišel rešiti avto Zelenega križa, ki ga je odpel- jal v bolnico Brigata Pavla.

Deček pod kolo

Zdravnik, ki je sprejel dečka v oškrbo, je ugotovil, da si je ranil nos in zlomil nosno kost ter dobil poškodbe na glavi. Dečka so obdržali v bolnici s prognozo dveh tednov.

Najden denar

Pri blagajni občinskega ekono- mata je shranjena vsota de- narja in listnina, v kateri je nekaj denarja, ki so jih prejš- nje dni našli v mestu. Lastniki lahko dobijo izgubljeni denar na občini.

Izpred okrajnega sodišča

Mila obsodba tatu ker je šel začetnik

Odločitev razprave proti obtožencu, ki je prestopil mejo, ker je že bil svojčas obsojen

Tudi v poslopju goriškega sodišča je čutili, da smo sredi poletja in da je čas počitnic. Okolno sodišče sploh ne za- sedita, okrajno pa enkrat pe- densko in še takrat zelo na kratko. Včeraj popoldne je pred sodnika Balanija stopil 19-letni Bruno Turro, stanoju- č v Krmnu, obtožen tatvine so batega kolesa za motorje in kovinskega okova za vespo.

Turro je 13. avgusta dopol- dne stopil v trgovino v Ul. Du- ca d'Aosta in ga vprašal po ne- kem delu kolesa. Trgovec se je za trenutek odstranil, da bi fantu našel zaželeni del. V tem času pa je mladenič, ki je na sodniji izjavil, da je bil to šele njegov prvi poskus tatvine, zagrabil za dva pred- meta, ki sta ležala na polici, in ju pobasal v žep. Toda Pla- huta je pravočasno zapazil njegove sumljive kretnje in zahteval, da mu ukradeni bla- go nemudoma vrne.

Včeraj popoldne bi moral so- diti tudi 25-letnemu Aldu Mi- nucciju iz Martignacca. Mož je kar dvakrat prekršil drža- vno mejo brez dovoljenja. Bil je brezposeln in je šel iskati dela v Jugoslavijo, od- kod se je prvič vrnil 29. ju- lija, ne da bi bil kdorkoli za- pazil. Drugič pa je imel nam- sredo in se ga pri pokopališču zalotili italijanski finančniki, ki so ga pripeljali na goriško kvesturo. Na sodniji, kjer bi bil moral včeraj morali soditi, pa so ga ugotovili, da je bil Minucci že kaznovan zaradi tatvine na 2 leti zaporu. Zaradi tega je so- dnik sklenil proces prenesti na pozneje, ko bo goriška sodnja dobila v roke razsodbo, ki go- vori o obtoženci krivdi.

ERNEST ADAMIC

PO DOLGEM ČAKANJU IN ŠTEVILNIH PROŠNJAH

Na Oslavju in v Št. Mavru
so končno zasvetile cestne svetilke

Kdaj pa bodo popravili cesto v Števerja- nu? - Za goriško okolico imajo vedno pre- malo denarja, za ceremonije pa ga je dovolj

Goriška občina je sporočila, da je SELVEG zaključila dela za napeljevanje cestne električ- ne razsvetljave v gornjem koncu Oslavja in Št. Mavru. Na Oslavju je postavljenih 20 in v Št. Mavru 5 cestnih svet- lik, ki bodo ne samo olepša- le vas, temveč predvsem pri- pomogle k varnosti cestnega prometa v obeh vaseh, ki le- žita na pobočju hribov. Potre- ba po izpopolnitvi cestne raz- svetljave je bila vedno zelo občutna in je občinski svetov- alec tov. Milan Pavlin nešte- kotkrat zahteval od oblasti, naj

se pozanimajo za ta problem in ga čimprej rešijo zato mu gre v veliki meri zasluga, da je prišlo sedaj do rešitve te- ga vprašanja.

Goriška občina je kot vedno, kadar gre za probleme okoli- škkih vasic, ki so skoraj vse slovenske, malo ali nič zainte- resirana zanje, ter je vedno potrebno nešteto prošenj in besedi naših svetovalcev, da se občinski može za to ali ono stvar, ki je v teh krajih zelo potrebna, začnejo sploh zani- mati. Zdi se včasih kot da je v okolici vse v redu in zanjo sploh ni treba skrbeti. Toda nešteto je stvari, ki bi jih go- riška občina morala urediti in se za njih rešitev potruditi, kakor dela za mesto. Nam ome- nitu tu samo Stančev, kjer se na Rojčah občina trudi, da jih po naseljevi ezulov čim- lepeje uredi, posebej še ceste, ki pelje do naselja, pozablja pa vedno na tisti del ceste, ki pripada Stančevu in ki je zelo potrebna popravil, posebno pa razširitve, kajti promet je tod vedno živahen in prahu je v izobilju. Moglo bi se tu na- šteti še mnogo primerov, ki kažejo zanemarjanost goriške občine do okoliških krajev predmestij, kar je bilo že do- stikrat poudarjeno v časopis- ju in tudi v občinskem svetu. Občinski može imajo seveda vedno pri roki izgovor, da ni dovolj denarja, ki pa ga je še vedno preveč za razne ce- remonije, ki na žalost nekaj goriških gospodov, kot kaže, vedno v mod. Vedno pa ga je premalo za potrebe širših slojev prebivalstva, ki so jim razne takšne efekte, kaj malo mar, žele pa si najmanjšega, in sicer dobrih cest, prave ka- nalizacije in predvsem rešitve stanovanjske krize.

Madžarska je doslej eno tek- mo dobila in eno izgubila in prav tako tudi Španija, le da je velika razlika pri razmerju golov pri obeh. Brez zmage pa sta še Italija in Belgija.

Jugoslovanski zvezni trener za vaterpolo Božo Grkinč je izjavil, da bodo po njegovem mnenju prva tri mesta zasede- le Madžarska, Jugoslavija in Italija, Belgija in Španija. Do- sedanji potek turnirja ne go-

sneli tudi slovenski smetalc i v času osobodilni borbi. Smetna osvojenoje Beogra- da, kot vojni reporter spremlja- ja naše osobodilne enote v bojih na srpski fronti in vrti ročico, ko bje ura svobode Zagrebu, njegov material se nahaja v filmu «Oslobodjenje Zagreba».

Se tega leta postane asistent slavnega Einsteinaovega smetalc- a Tiseja, ki je posnel proble- matični film «V gorah jugosla- vijev».

V tem času že deluje v Slo- veniji «Triglav» film. Kmalu se javi in je sprejet z odprti- mi rokami, ker pripada vrsti bogatih izkušenj za mladi kra- der smetalec in z Metodom Badjurom pomaga orati ledino našega filma. «Odslej je bila to zame najbolj srečna doba v življenju», je večkrat pouda- ril. V teh sledečih petih letih — zadnje, šest, je bil prikle- njen na posteljo, — ni bilo dneva, ko se ne bi razgovarjal in izgovarjal s tistim ognjem, ki osvetljuje človeka, ljubeče- ga svoj poklic. Ob navidežno malenkostnih tehničnih napa- kah, je odkrival tovarišem per- spektive filmskega znanja in obvladavanja obrti. Posnel je mnogo reportaž! Menda ni «Filmskega obzorjaka» iz one dobe, v katerem ne bi bilo Smehegova sodelovanja. Zda- nje njegovo delo so posnetki mojstra Plečnika v istoimen- skem kratkem filmu. Oko je postalo nezanesljivo. Kaj ve- mo, kako je prebolel spne- nje, da je konec s smenjanjem? Odslej se je ukvarjal samo s kot najbolj usteren varovalec filmskih aparatov.

Poln optimizma je verjel, da je njegova bolezen samo pre- hodna težava. Začel je komaj opazno hirati. Še zadnji dan življenja, ko je bil že ves pel in ubog, je šepetaval tovariš, da se uresniči to, ono, samo da bi se ozdravel. Počasi se je stemnilo krog njega. Počasi, kot na filmskem platnu zbledi, se stemni in utone v nič ljuba nam slika. Krog se je zaprl...

Vedel je za svoje dolžnosti in v življenju jih je vedno iz- polnil. Bil je najboljši tova- riš, Zapisan je v zgodovini slo- venskega filma in v naših srih. Njegovo ime je drag spo- min na dobrega, poštenega in požrtvovalnega človeka, nepo- zabnega tovariša.

ERNEST ADAMIC

DEZURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in po- noči lekarna Cristofoletti, Trav- nik št. 14, tel. 29-72.

KINO

VERDI. 17: «Proti luči», barv- ni film.

CENTRALE. 17: «Belj demon».

VITTORIA. 17: «Luči z odra».

MODERNO. 17: «Obupna ju- beza», J. Lupino in D. Clark.

LETTI. 21: «Anin greha», P. Miller.

Obvestilo staršem!

Danes ob 17. uri se vmejo iz Ukeve deklice, ki so bile v koloniji Dijaške Matic, Avto- bus se bo ustavil v Podgori, pri pevmkem mostu in pred Dijaškim domom.

Razglas natečaja

Na občinski oglasni desk je na vpogled občinstvu razglas- natečaja za načrt palače po- kejske Frentine - Alto Adige.

Obvestilo sovodenjske občine

Zupan občine Sovodenj ob- soči opozarja, da se bo 21. t. m. od 8.30 do 15. ure nastal v občinskem uradu davčni izter- jevalec, ki bo izterjal četrti obrok letošnjega davka.

Deček pod kolo

V torek zvečer okrog 19. ure je neki kolesar v Ul. Mazzini povozil 7-letnega dečka Maura Mazzonija iz Ul. Parcar št. 6. Ko so mimoidoči zagledali dečka na tleh, so takoj poskr- bel, da je prišel rešiti avto Zelenega križa, ki ga je odpel- jal v bolnico Brigata Pavla.

Deček pod kolo

Zdravnik, ki je sprejel dečka v oškrbo, je ugotovil, da si je ranil nos in zlomil nosno kost ter dobil poškodbe na glavi. Dečka so obdržali v bolnici s prognozo dveh tednov.

Najden denar

Pri blagajni občinskega ekono- mata je shranjena vsota de- narja in listnina, v kateri je nekaj denarja, ki so jih prejš- nje dni našli v mestu. Lastniki lahko dobijo izgubljeni denar na občini.

Izpred okrajnega sodišča

Mila obsodba tatu ker je šel začetnik

Odločitev razprave proti obtožencu, ki je prestopil mejo, ker je že bil svojčas obsojen

Tudi v poslopju goriškega sodišča je čutili, da smo sredi poletja in da je čas počitnic. Okolno sodišče sploh ne za- sedita, okrajno pa enkrat pe- densko in še takrat zelo na kratko. Včeraj popoldne je pred sodnika Balanija stopil 19-letni Bruno Turro, stanoju- č v Krmnu, obtožen tatvine so batega kolesa za motorje in kovinskega okova za vespo.

Turro je 13. avgusta dopol- dne stopil v trgovino v Ul. Du- ca d'Aosta in ga vprašal po ne- kem delu kolesa. Trgovec se je za trenutek odstranil, da bi fantu našel zaželeni del. V tem času pa je mladenič, ki je na sodniji izjavil, da je bil to šele njegov prvi poskus tatvine, zagrabil za dva pred- meta, ki sta ležala na polici, in ju pobasal v žep. Toda Pla- huta je pravočasno zapazil njegove sumljive kretnje in zahteval, da mu ukradeni bla- go nemudoma vrne.

Včeraj popoldne bi moral so- diti tudi 25-letnemu Aldu Mi- nucciju iz Martignacca. Mož je kar dvakrat prekršil drža- vno mejo brez dovoljenja. Bil je brezposeln in je šel iskati dela v Jugoslavijo, od- kod se je prvič vrnil 29. ju- lija, ne da bi bil kdorkoli za- pazil. Drugič pa je imel nam- sredo in se ga pri pokopališču zalotili italijanski finančniki, ki so ga pripeljali na goriško kvesturo. Na sodniji, kjer bi bil moral včeraj morali soditi, pa so ga ugotovili, da je bil Minucci že kaznovan zaradi tatvine na 2 leti zaporu. Zaradi tega je so- dnik sklenil proces prenesti na pozneje, ko bo goriška sodnja dobila v roke razsodbo, ki go- vori o obtoženci krivdi.

ERNEST ADAMIC

ŠPORTNI DNEVNIK

VATERPOLO TURNIR V NIMWEGENU

Holandska - najhujši nasprotnik?

Domači se bodo hoteli Jugoslovancem revanžirati za lanski poraz na olim- piadi po prvi razveljavljeni tekmi, ki so jo dobili s pomočjo sodnika

Po prvih dveh dneh tekem je bil danes na turnirju v va- terpolu v Nimwegenu dan po- čitka. Dve moštvi sta po pr- vih dveh tekmah lahko zado- voljni, Jugoslavija in Holand- ska; Jugoslavija vsekakor lah- ko celo bolj kot Holandska, čeprav ta v lestvici vodi. Do- sle je namreč Holandska na- stopila proti Španiji in Bel- giji, Jugoslavija pa proti Italiji in Madžarski. Nadaljnja prero- kovanja so težka, kajti Hol- landska je premagala z visokim rezultatom Španijo, ki je pa premagala Italijo. Nastane vprašanje, ali je Italija res ta- ko slaba, ali je Holandska ta- ko izvrstna, da lahko Španijo užene s tolikim rezultatom. Občinski Holandcev v tekmi s Španijo so bili gotovo svojo- vrstno so bili gotovo svojo- vrstni njihov Braasem je pri Španiji trener. Toda tudi tek- ma med Holandsko in Jugos- lavijo ne bo kar tako. Spom- niti se je treba, da imajo Hol- landci Jugoslovane v ne pre- več prijaznem spominu: na lanski olimpiadi so Holandci Jugoslovane premagali, ven- dar na način, da komisija ni imela pomislekov ob pritožbi Jugoslavije in je tekmo razve- ljavila. Belgijski sodnik Delay je namreč tako sodil, da so Holandci morali zmagati. Ob ponovitvi tekme so zmagali Jugoslovani in tako prišli v finale. Holandci ne prikriva- jo, da jim je letos glavni cilj premagati Jugoslovane. In pri- tem bodo imeli še veliko po- moč domače publike. No, mo- gče se pa le lahko obrne tu- di drugače.

Madžarska je doslej eno tek- mo dobila in eno izgubila in prav tako tudi Španija, le da je velika razlika pri razmerju golov pri obeh. Brez zmage pa sta še Italija in Belgija.

Jugoslovanski zvezni trener za vaterpolo Božo Grkinč je izjavil, da bodo po njegovem mnenju prva tri mesta zasede- le Madžarska, Jugoslavija in Italija, Belgija in Španija. Do- sedanji potek turnirja ne go-

sneli tudi slovenski smetalc i v času osobodilni borbi. Smetna osvojenoje Beogra- da, kot vojni reporter spremlja- ja naše osobodilne enote v bojih na srpski fronti in vrti ročico, ko bje ura svobode Zagrebu, njegov material se nahaja v filmu «Oslobodjenje Zagreba».

Se tega leta postane asistent slavnega Einsteinaovega smetalc- a Tiseja, ki je posnel proble- matični film «V gorah jugosla- vijev».

V tem času že deluje v Slo- veniji «Triglav» film. Kmalu se javi in je sprejet z odprti- mi rokami, ker pripada vrsti bogatih izkušenj za mladi kra- der smetalec in z Metodom Badjurom pomaga orati ledino našega filma. «Odslej je bila to zame najbolj srečna doba v življenju», je večkrat pouda- ril. V teh sledečih petih letih — zadnje, šest, je bil prikle- njen na posteljo, — ni bilo dneva, ko se ne bi razgovarjal in izgovarjal s tistim ognjem, ki osvetljuje človeka, ljubeče- ga svoj poklic. Ob navidežno malenkostnih tehničnih napa- kah, je odkrival tovarišem per- spektive filmskega znanja in obvladavanja obrti. Posnel je mnogo reportaž! Menda ni «Filmskega obzorjaka» iz one dobe, v katerem ne bi bilo Smehegova sodelovanja. Zda- nje njegovo delo so posnetki mojstra Plečnika v istoimen- skem kratkem filmu. Oko je postalo nezanesljivo. Kaj ve- mo, kako je prebolel spne- nje, da je konec s smenjanjem? Odslej se je ukvarjal samo s kot najbolj usteren varovalec filmskih aparatov.

Poln optimizma je verjel, da je njegova bolezen samo pre- hodna težava. Začel je komaj opazno hirati. Še zadnji dan življenja, ko je bil že ves pel in ubog, je šepetaval tovariš, da se uresniči to, ono, samo da bi se ozdravel. Počasi se je stemnilo krog njega. Počasi, kot na filmskem platnu zbledi, se stemni in utone v nič ljuba nam slika. Krog se je zaprl...

Vedel je za svoje dolžnosti in v življenju jih je vedno iz- polnil. Bil je najboljši tova- riš, Zapisan je v zgodovini slo- venskega filma in v naših srih. Njegovo ime je drag spo- min na dobrega, poštenega in požrtvovalnega človeka, nepo- zabnega tovariša.

ERNEST ADAMIC

DEZURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in po- noči lekarna Cristofoletti, Trav- nik št. 14, tel. 29-72.

KINO

VERDI. 17: «Proti luči», barv- ni film.

CENTRALE. 17: «Belj demon».

VITTORIA. 17: «Luči z odra».

MODERNO. 17: «Obupna ju- beza», J. Lupino in D. Clark.

LETTI. 21: «Anin greha», P. Miller.

Obvestilo staršem!

Danes ob 17. uri se vmejo iz Ukeve deklice, ki so bile v koloniji Dijaške Matic, Avto- bus se bo ustavil v Podgori, pri pevmkem mostu in pred Dijaškim domom.

Razglas natečaja